

DRAMATİK OLGULARIN OLAYA DÖNÜŞMESİNDE METİN KURGUSUNUN VE YAPISININ YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ROLÜ*Araştırma Makalesi*

Nilgün ÇELİK*

Geliş Tarihi: 20.01.2025 | **Kabul Tarihi:** 17.04.2025 | **Yayın Tarihi:** 30.06.2025

Özet: Dramatik eserlerin başarısı, güçlü karakterler ve etkileyici diyaloglarla birlikte metin kurgusu ve yapısının ustalığı ile yakından ilişkilidir. Metin kurgusu, dramatik olguların olaylara dönüşmesini sağlayarak kurmaca dünyanın gerçeklik ile olan bağıını kurmaktadır. Bu bağlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin yapısı ve kurgusunun doğru anlaşılması dilin etkili ve doğru kullanımını destekleyen önemli bir unsurdur. Dil öğrenimi, kelime bilgisi ve kurallarını öğrenmenin yanında dilin anlam ve yapısal unsurlarını kavramayı da içermektedir. Dramatik olgular ve olay örgüsü, öğrencilerin dilin kültürel bağlamını ve derin anlam yapısını keşfetmelerine katkı sağlamaktadır. Metin kurgusu sayesinde öğrenciler soyut ve somut anlam düzeyleri arasındaki ilişkiyi çözümlerken eleştirel okuma, yaratıcı düşünme ve iletişim becerilerini geliştirme fırsatı bulmaktadır. Ayrıca öğrenciler, dramatik yapılar aracılığıyla dilin sosyal bağlamlardaki kullanımını deneyimleyerek Türkçeyi daha bilinçli ve özgüvenli bir şekilde kullanma becerisi edinmektedir. Özellikle diyalog, rol oynama ve doğaçlama gibi etkinlikler, öğrencilerin hem dilsel hem bilişsel becerilerini bütüncül bir şekilde geliştirmektedir. Bu makalede, dramatik olguların olay örgüsüne dönüşme süreci bağlamında metin kurgusunun yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde oynadığı rol ele alınmakta ve bu yapıların dil öğrenim sürecine sağladığı katkılar kuramsal ve uygulamalı açıdan değerlendirilmektedir. Kuramsal yaklaşımlar eşliğinde yapının işlevi, dil öğretimi sürecine katkısı ve öğrencilerin çok boyutlu gelişimine sunduğu olanaklar değerlendirilmekte; ayrıca sınıf içi uygulamalara yönelik özgün etkinlik önerilerine de yer verilmektedir. Böylece dramatik yapılar aracılığıyla anlam kurma, kültürel etkileşim ve dilin işlevsel kullanımını merkeze alan bütüncül bir öğretim yaklaşımı sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bağlam, kurmaca metin, metin kurgusu, olay örgüsü, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

THE ROLE OF TEXT FICTION AND STRUCTURE IN THE TRANSFORMATION OF DRAMATIC FACTS INTO EVENTS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE*Research Article***Received:** 20.01.2025 | **Accepted:** 17.04.2025 | **Published:** 30.06.2025

Abstract: The success of dramatic works is closely related to the mastery of the text's plot and structure, along with strong characters and impressive dialogues. Text structure establishes the connection of the fictional world with reality by transforming dramatic phenomena into events. In this context, the correct understanding of text structure and structure in teaching Turkish as a foreign language is an important element that supports the effective and correct use of language. Language learning is not only limited to learning vocabulary and grammar rules; it also includes understanding the meaning and structural elements of language. Dramatic facts and plots help learners to explore the cultural context and deeper meaning structure of the language. Through text fiction, learners have the opportunity to develop critical reading, creative thinking and communication skills while analyzing the relationship between abstract and concrete levels of meaning. In addition, by experiencing the use of language in social contexts through dramatic structures, they acquire the ability to use Turkish more consciously and confidently. Activities such as dialogue, role playing and improvisation in particular develop both linguistic and cognitive skills of students in a holistic manner. In this article, the role of text structure in

* Doktora Öğrencisi; Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı; celiknilgun06@gmail.com 0000-0001-8745-327X

teaching Turkish as a foreign language is discussed in the context of the process of transforming dramatic facts into plots, and the contributions of these structures to the language learning process are evaluated from a theoretical and practical perspective. In the light of theoretical approaches, the function of the structure, its contribution to the language teaching process and the opportunities it offers to the multidimensional development of learners are evaluated; and original activity suggestions for in-class applications are also included. Thus, a holistic teaching approach that focuses on establishing meaning through dramatic structures, cultural interaction and the functional use of language is presented.

Keywords: Context, fictional text, teaching Turkish as a foreign language, plot, text fiction.

Giriş

Metin, yazılı ya da sözlü ifadelerin belirli bir iletişim bağlamı içinde bir araya gelerek anlamlı bir bütün oluşturduğu dilsel yapıdır. Anlam, yalnızca sözcüklerin bir araya gelmesinden değil bu birliğin bağlamla kurduğu ilişkiden doğmaktadır. Metin, rastlantısal bir kelime dizisinden ziyade anlamsal bütünlük ve yapı bakımından düzenlenmiş bir dilsel örgüdür. Akyol’a (2008, s. 211) göre metin; bir kitabın belirli bir bölümünü, tek bir konuya odaklanan yazıları ya da anlam bütünlüğü taşıyan birkaç paragraftan oluşan ifadeleri tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Ancak metin, yalnızca içeriksel bir birim değil, aynı zamanda dilsel ve düşünsel bir aktarım aracıdır. Yazılı ya da sözlü iletişimde metinler; bilgi aktarmak, düşünceyi temellendirmek, hikâye anlatmak ya da argüman sunmak gibi farklı amaçlara hizmet etmektedir. Günay’a (2003, s. 35) göre, bir metnin oluşabilmesi için ifadelerin anlam taşınması ve bu anlamın iletişimsel bir bağlam içinde kurulması gerekmektedir. Metinler, iletişimin temel yapı taşlarıdır ve insanlar arasındaki bilgi aktarımının, düşüncelerin, duyguların ve bilgilerin paylaşılmasının bir aracıdır. Metinler, genellikle bir başlık veya konu altında toplanmış bir dizi cümlelerin veya paragrafın bir araya gelmesiyle oluşturulmaktadır. Metinlerin amacı, bilgi vermek, bir hikâye anlatmak, bir argüman sunmak, ikna etmek, eğlendirmek veya bir mesaj iletmek gibi farklı iletişim hedeflerini yerine getirmektir. Metnin anlamlandırılması sürecinde yalnızca yazarın ne söylemek istediğini değil aynı zamanda metnin ne söylediğini ve nasıl bir anlam yapısı sunduğunu değerlendirmek gerekmektedir. Metin, belirli bir bağlamsal tutarlılık içinde yapılandırılmış olup içerdiği anlamlama dizgeleri aracılığıyla çok katmanlı bir anlam dünyası sunmaktadır. Eco’nun (2016, s. 23-24) belirttiği gibi, metnin anlamı yalnızca yazarın niyetiyle sınırlı kalmamaktadır; metnin kendi iç yapısı, gönderdiği anlamsal dizgeler ve okuyucunun bilişsel birikimi, deneyimleri, arzuları ve kültürel kodları da bu sürecin ayrılmaz bir parçası hâline gelmektedir. Dolayısıyla, metin analizinde, “yazarın niyeti”, “metnin kendi iç tutarlılığı” ve “okurun anlam inşası” gibi üç temel boyutun göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Eco, 1994). Metin yalnızca üretildiği bağlam içinde anlam taşımamakta aynı zamanda alıcının okuma biçimleri ve anlamlama stratejileri doğrultusunda yeni anlam katmanları kazanmaktadır (Barthes, 1977). Özellikle edebî metinlerde, anlamın belirlenmesi sabit bir noktada durmamaktadır; metnin çokanlamlı yapısı ve göndermeleri sayesinde farklı yorumlara açık hâle gelmektedir (Riffaterre, 1983).

Metinler, dilin temel işlevlerinden biri olan iletişimi farklı düzeylerde gerçekleştiren ve düşünce, duygu ve bilgileri yapılandırarak anlamlı bir bütün hâline getiren araçlardır. Bir metin belirli bir bağlam içinde tutarlılık ve bütünlük gösteren, alıcıya anlam aktarmayı

hedefleyen bir yapı sergilemektedir. Güneş'in (2013, s. 606) belirttiği gibi, metinler düşüncelerin, duyguların ve bilginin somutlaştırılmasını ve bireyler arasında anlam alışverişini kolaylaştıran bir köprü işlevi görmektedir. Edebî türler, metinlerin içeriğini ve biçimini belirleyen kategorilerdir. Türler, genellikle edebîyat eserlerini sınıflandırmak ve anlamak için kullanılmaktadır. Edebî türler toplumsal değişikliklerden kaynaklanan ihtiyaçlar sonucu gelişmiştir. İnsanlar toplumsal ve kültürel evrim geçirdikçe duygularını, düşüncelerini ve hikâyelerini ifade etmek için yeni anlatım türleri ve edebî türler geliştirmişlerdir. Bu süreç, farklı edebî türlerin ortaya çıkmasına ve türlerin zaman içinde değişmesine yol açmıştır. İnsanlık geliştikçe, duygu ve düşüncelerini ifade etme ihtiyacı da artmış ve bu doğrultuda anlatım türleri zaman içinde değişim ve dönüşüm geçirmiştir. Değişim, insanlığın yaşadığı kültürel, sosyal ve teknolojik ilerlemelerle paralel olarak şekillenmiş; anlatım biçimleri, bireylerin ve toplumların kendilerini ifade etme yollarına göre çeşitlenmiştir. Edebî türlerin gelişimi ve değişimi, farklı anlatım biçimlerinin sistemli bir şekilde sınıflandırılmasını zorunlu kılmıştır.

Kavcar'a (1994) göre, edebî metinlerin yapısal, içeriksel ve işlevsel açıdan sınıflandırılması, bu metinlerin daha sistematik ve derinlikli bir şekilde analiz edilmesine imkân tanımaktadır. Edebiyat, tarihsel süreç içinde sürekli bir dönüşüm ve evrim geçirmiş; gelişim, türlerin çeşitlenmesine ve anlatım biçimlerinin zenginleşmesine katkı sağlamıştır. Edebî türlerin dinamik yapısı, edebiyatın yaşayan ve kendini yenileyen bir sanat formu olarak varlığını sürdürmesini mümkün kılarken hem yazarlara hem de okuyuculara farklı ifade ve anlam evrenleri sunmaktadır. Edebî türlerin değişimini ve gelişimini kavramak, edebiyatın çok katmanlı doğasını anlamak açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çok katmanlı yapı, metin kavramının da merkezî bir rol üstlenmesini beraberinde getirmektedir.

1. Kurmaca Metin

Metin ve kurmaca metin, yazılı veya sözlü iletişimde kullanılan iki farklı kavramdır ve aralarında önemli ilişkiler bulunmaktadır. Metin, genel olarak yazılı veya sözlü bir iletişim parçasıdır. Anlamli dil öğelerinin bir araya gelerek oluşturduğu ve iletişim kurulmasını sağlayan yapılardır. Fikirleri, bilgileri, hikâyeleri ve düşünceleri iletmek veya paylaşmak amacıyla kullanılmaktadır. Kurmaca metin gerçek olmayan olayları, karakterleri ve hikâyeleri anlatan bir tür yazılı metindir ve yazarın hayal gücünün ürünüdür ve genellikle kurgusal dünyaları, karakterleri ve olayları içermektedir. Kurmaca metinler; roman, hikâye, masal, şiir ve tiyatro gibi farklı türlerde olabilmekte ve gerçek dünyadan bağımsız bir anlatı evreni oluşturmakla birlikte gerçekliğe dayalı unsurlar da içermektedir. Kurmaca, yalnızca hayal gücünün ürünü olmakla sınırlı kalmamakta gerçeği yeniden inşa ederek, yorumlayarak veya dönüştürerek okuyucuya sunmaktadır.

Soyut dünya; güzellik, estetik, içsel uyum ve zihinsel niteliklere sahiptir. Yazar, gerçeklikten bazı unsurları alarak kendi yaratıcı vizyonunu ve dünyasını inşa etmektedir. Bu süreç, yazarın sanatsal ifadesini sergilemektedir (Demir, 2013, s. 390). Kahramanlar, hikâyeler ve olaylar tamamen hayal ürünü olabilir veya gerçek dünyadaki bazı unsurlarla birleştirilebilir. Eziler Kıran ve Kıran'a (2000, s. 290) göre kurmaca anlatı, sözcüklerle yaratılan bir dünyada meydana gelmektedir. Yazar okuyucunun zihninde alternatif bir gerçeklik inşa etmektedir.

Okuyucu, bu kurmaca dünyaya dahil olarak hem metnin sunduğu olayları takip etmekte hem de kendi deneyimleri, kültürel birikimi ve hayal gücü doğrultusunda metni anlamlandırmakta ve Iser'in (1978, s. 231) "okurun tamamladığı bir yapı" olarak tanımladığı edebî metin kavramıyla örtüşmektedir.

Kurmaca metin, okuyucusunun yaşam deneyimleriyle bağlantılı olarak farklı anlamlar yüklenmektedir (Çıkla, 2002, s. 116). Bir kahramanın davranışı ya da bir olayın gelişimi, her okurun zihninde farklı bir yansıma bulabilmektedir, çünkü her okur, kendi geçmişi ve kültürel çerçevesiyle metne anlam katmaktadır. Kurmaca metinlerde, metnin kendi iç yapısı ve kuralları doğrultusunda gerçekliğin yansıması değil, öz-göndergelilik söz konusudur. Öz-göndergelik, metnin kendisini anlatma biçimiyle ilgili olarak metnin yapısal özelliklerinin, dilsel unsurlarının ve karakterlerin anlatı içinde anlam kazandığı bir durumu ifade etmektedir. Kurmaca metinler, gerçekliğe dair bir doğrulama gereksinimi duymamaktadır; çünkü metnin gerçekliği yalnızca metnin içindeki anlam yapılarıyla şekillenmektedir (Eco, 1979, s. 50).

Kurmaca metinler; tarihsel ve kültürel birikimle şekillenen, zamanla evrimleşen bir yapıya sahiptir ve mitolojik efsanelerden destanlara, masallardan fabllara, drama, komedi ve trajediden şiire, romanslardan modern hikâye ve romana kadar çok geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır (Leitch & Cain, 2010, s. 346). Kurmaca metinlerin en temel özelliklerinden biri de anlatıcının bakış açısının metni şekillendirmesidir. Anlatıcı, bir metni kurgularken olayları nasıl sunduğu ve okuyucuya nasıl aktardığı üzerinden metnin anlamını inşa etmektedir.

Yazar, metin aracılığıyla kendi sanatsal vizyonunu ortaya koymaktadır. Fakat vizyon yalnızca okuyucunun zihninde tamamlanacak bir dünyayı sunmaktadır. Burada önemli olan nokta, yazarın bir anlam alanı yaratırken okura kendi hayal gücünü kullanarak boşluklar doldurması için fırsatlar sunması okurun metni aktif bir şekilde yorumlamasına olanak tanımaktadır (Iser, 1978, s. 235).

Kurmaca metinlerde iç tutarlılık, gerçekliğin yerini alan temel ölçüttür. Metnin olay örgüsü, zaman-mekân ilişkisi, karakter yapısı ve anlatıcı bakış açısı gibi unsurların birbiriyle uyumlu olması metnin inandırıcılığını belirlemektedir (Aktaş, 2008, s. 20). Kurgu, dış dünyaya birebir karşılık gelmemekte, dilsel bir gerçeklik içinde işlemekte ve okuyucunun hayal gücünü harekete geçiren bir anlatı düzlemi sunmaktadır.

Metinler, çok katmanlı ve yorumlamaya açık yapılarıyla dil öğrencisine farklı okuma yolları sunmaktadır. Öğrenci yalnızca dil yapılarını değil aynı zamanda bağlam, karakter ilişkileri, kültürel kodlar ve anlatı derinliği gibi öğeleri de deneyimlemektedir. Bu nedenle kurmaca metinler, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde hem dilsel hem kültürel yeterlilik kazandırma açısından işlevseldir. Anlatıcı bakış açısı, olaylar arası neden-sonuç ilişkisi ve zaman-mekân kullanımı gibi kurmaca unsurlar, öğrencilerin anlatı çözümleme ve yorumlama becerilerini de geliştirmektedir.

Drama, yaratıcı yazma, rol oynama gibi yöntemlerle kurmaca metinlerin sınıf içinde kullanılması, öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri, yaratıcı ifade, duygusal zekâ ve kültürel farkındalık gibi alanlarda da gelişmelerini sağlamaktadır. Kurmaca karakterlerin

ilişkisel doğası (Belge, 1998, s. 23; Yavuz, 1977, s. 8-9), bireyin sosyal çevresiyle olan etkileşimlerinden bağımsız düşünülemez. Bu durum, dil öğrenen bireylere, Türk kültüründeki toplumsal yapıları ve insan ilişkilerini sezdirme açısından önemli bir olanak sunmaktadır. Kurmaca metinler, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dilsel becerilerin yanında kültürel, estetik ve bilişsel becerilerin geliştirilmesi açısından da önemli bir araç olarak değerlendirilebilmektedir. Kurmaca metinlerin sağladığı anlam çeşitliliği, çok katmanlı yapı, metaforik anlatım ve bağlam içinde dil kullanımı gibi özellikler, dil öğrenen bireylerin hem hedef dili hem de o dile ait kültürü derinlemesine kavramalarını sağlamaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin öğrencinin metinle etkileşime geçmesini ve çok yönlü anlamlar üretmesini destekleyen bir araç olarak kullanılması öğrencilerin metin üzerinden kendi deneyimlerini ve kültürel birikimlerini devreye sokarak Türkçeyi anlamlı bir şekilde öğrenebilmesine olanak tanımaktadır.

2. Dramatik Yapıda Olay

Dramatik yapı olay örgüsü, kakramanlar, zaman ve mekân gibi öğelerin anlamlı bir bütün içinde etkileşimiyle oluşmaktadır. Yapı, bir anlatının bütünlüğünü sağlamanın yanı sıra, izleyici veya okuyucunun duysal ve duygusal katılımını da desteklemektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dramatik yapının en belirgin katkısı, dil girdilerini bağlam içinde sunarak anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi teşvik etmesidir. Öğrenciler, dramatik yapının sunduğu olay akışı içinde neden-sonuç ilişkilerini, bağlaçları, zaman kiplerini ve yüklem yapılarını doğal bir biçimde öğrenmektedir.

Olay örgüsü dramatik yapının temel taşıdır ve anlatının ilerleyişini, karakter gelişimini ve çatışmaları biçimlendirmektedir (Demir, 2008, s. 370). Olayların kronolojik ya da nedensellik ilkesiyle yapılandırılması, metnin akıcılığını ve anlam bütünlüğünü güçlendirmektedir. Yapı öğrencilerin hem dört temel dil becerisini hem de üst düzey bilişsel yeterliliklerini geliştirmelerine katkı sunmaktadır. Hikâye tamamlama, olay sıralama ve karakter çözümleme gibi etkinlikler aracılığıyla öğrenciler, dili bağlam içinde aktif biçimde kullanma fırsatı bulmaktadır.

Etkili bir olay örgüsü, sadece olayları sıralamakla kalmaz; aynı zamanda anlatıya anlam kazandıran neden-sonuç ilişkileri kurmaktadır. Yapı, özellikle Türkçedeki bağlaç kullanımı, zaman uyumu ve kip bilgisi gibi dilsel unsurların öğretimini desteklemektedir. Öğrencilere yöneltilen “neden, sonra ne oldu?” gibi sorular anlama derinliğini artırırken konuşma pratiğine de katkı sağlamaktadır. Ayrıca görsel öyküleme, diyalog tamamlama ve zaman çizelgesi oluşturma gibi etkinlikler olay örgüsünün kavranmasına yardımcı olmaktadır (Aktaş, 2008, s. 47). Olay örgüsünün yalın ve açık bir biçimde yapılandırılması, metnin anlaşılabilirliğini artırmaktadır. Forster (1985), olay örgüsünün gereksiz karmaşadan uzak, özlu bir anlatım taşıması gerektiğini ve özellikle dil seviyesi düşük olan öğrenciler için sadeleştirilmiş metinlerin tercih edilmesini vurgulamaktadır. Gelişmiş düzeylerde ise karmaşık kurgu yapıları, analiz ve yorumlama becerilerinin geliştirilmesine hizmet etmektedir.

Kurmaca metinler, yazarın estetik kaygılarla yarattığı anlatı dünyalarında olay örgüsü aracılığıyla şekillenmektedir. Metinler, hem gerçekçi hem de fantastik yapıların içinde yer

alan temalar, semboller ve metaforlarla zenginleşmektedir. Dramatik yapı, bireylerin düşünsel ve duygusal katılımını sağlamaktadır; böylece kurmaca, yalnızca edebî değil, aynı zamanda eğitsel bir işlev de kazanmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kurmaca metinlerin yapısı kültürel farkındalığın gelişmesine ve anlam temelli öğrenmeye katkı sunmaktadır. Sonuç olarak, dramatik yapı içinde düzenlenmiş güçlü bir olay örgüsü, kurmaca metnin etkileyciliğini artırmakla kalmamakta; yabancı dil öğreniminde anlam kurma, anlatı çözümleme ve dil üretme gibi becerilerin gelişimine de doğrudan katkı sağlamaktadır. Öğretmenler, bu yapıyı temel alan etkinliklerle öğrencilerin yaratıcı yazma, sözlü anlatım ve etkileşimli öğrenme süreçlerine aktif katılım göstermelerini sağlayabilir.

3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, dramatik olguların olaya dönüşme sürecinde metin kurgusunun ve yapısının yabancılara Türkçe öğretimindeki önemini ortaya koymaktır. Dil öğrenimi sadece kelime bilgisi ve dil bilgisi kurallarını öğrenmekten ibaret değildir. Aynı zamanda dilin anlam yapıları, anlatım biçimleri ve metin içerisindeki olay örgüsünü kavrama sürecini de içermektedir. Dramatik metinler, olay örgüsü ve kurgu yapısı açısından zengin içeriğe sahiptir ve dil öğrencilerine bağlam içinde dili anlama ve yorumlama fırsatı sunmaktadır. Araştırma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dramatik metinlerin nasıl kullanılabileceğini, dil öğretiminde anlam oluşturma sürecine nasıl katkı sağladığını ve öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede nasıl bir rol oynadığını incelemeyi hedeflemektedir.

4. Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniğine dayanmaktadır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre doküman analizi, araştırılmak istenen olgu ve olaylarla ilgili yazılı materyallerin sistematik olarak incelenmesini içermektedir. Araştırmada dramatik metinlerin kurgu ve yapısının yabancılara Türkçe öğretiminde nasıl kullanılabileceğine dair literatür taraması yapılmış, elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Dramatik metinlerin yabancı dil öğreniminde sağladığı katkılar, olay örgüsü, karakter dinamikleri ve dilsel yapı açısından incelenmiş; bu unsurların dil öğretim sürecine nasıl entegre edilebileceği ele alınmıştır. Araştırma sürecinde, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili akademik çalışmalar, tiyatro ve dramatik anlatılar üzerine yapılmış kuramsal incelemeler analiz edilmiştir.

5. Bulgular

Dramatik olgular, kurmaca metinlerde gerçek olayların ve insan tecrübelerinin dramatize edilerek anlatıldığı, yani olayların farklı açılardan ele alındığı metinsel unsurlardır. Dramatik öğeler, metnin iç yapısının dinamikliğini sağlayarak okuyucuya veya dinleyiciye bir anlam dünyası sunmaktadır. Türkçeyi öğrenen yabancılar için dramatik olguların anlaşılması, kültürel ve toplumsal bağlamların derinlemesine öğrenilmesi için de önemlidir. Türkçe öğretimi bağlamında, dramatik metinlerin kullanımı, öğrencilerin dilin ve kültürün işlevlerini anlamalarına yardımcı olmaktadır. Türkçe öğrenen yabancılara yönelik dram, komedi, trajedi gibi türlerden örnekler verilerek onların dilsel becerilerinin yanı sıra duygusal ve düşünsel yönlerinin de gelişmesi sağlanmaktadır. Dramatik yapılar, öğrencilerin dil öğrenme sürecinde

soyut anlamları somutlaştırmak ve dilin daha etkin kullanılmasını sağlamak için etkili araçlardır.

Kurmacanın dramatik olaylarla birleştirilmesi, öğrencilerin Türkçe dilinde iletişim becerilerini artırmakta ve onların dilin estetik yönünü de kavramalarını sağlamaktadır. Dramatik metinler, Türkçenin çeşitli anlam katmanlarını ve kültürel unsurlarını gözler önüne sermektedir. Yabancı öğrenciler için dramatik olgulara dayalı metinler, yalnızca dil öğrenme sürecini desteklerken onların yaratıcı düşünme, empati kurma ve farklı bakış açılarını anlama becerilerini de geliştirmektedir. Metin kurgusu, olayların ve karakterlerin etkili bir biçimde sunulmasıyla, dil öğrenen kişinin Türkçeyi hem yapısal hem de anlamsal olarak kullanabilme yetisini artırmaktadır. Özellikle dramatik metinlerde kullanılan diyaloglar, karakterlerin içsel çatışmaları ve çözüm süreçleri, öğrencilerin hem dil becerilerini hem de eleştirel düşünme kapasitelerini geliştirmektedir. Metinler, öğrencilerin derin anlamları keşfetmelerine, edebî dilin farklı düzeylerini anlamalarına ve daha geniş bir kültürel bağlamda Türkçeyi kullanmalarına olanak sağlamaktadır. Dramatik olgularla zenginleştirilmiş kurmaca metinler, yabancılara Türkçe öğretiminde önemli bir role sahiptir. Türkçeyi öğrenenler için bu tür metinlerin kullanılması, onların dildeki derinlikleri anlamalarını ve Türkçeyi daha özgün ve etkili bir şekilde kullanmalarını sağlamaktadır. Araştırma kapsamında geliştirilen etkinlik önerilerinin sunulması alana somut katkı sağlamak için önemlidir.

5.1.Etkinlik Önerileri

Bu bölümde, dramatik olgulara dayalı kurmaca metinlerin yabancılara Türkçe öğretiminde nasıl kullanılabileceğine yönelik etkinlik önerileri sunulacaktır. Söz konusu etkinlikler, hem dilsel hem de kültürel yeterlilik kazandırmayı hedefleyen, yaratıcı ve katılımcı öğrenme ortamlarını teşvik edecek biçimde yapılandırılmalıdır. Dramatik yapıların sunduğu anlatım olanakları dikkate alınarak öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmelerine yardımcı olacak uygulamalara öğretim süreçlerinde yer verilmelidir.

5.1.1. Diyalog ve Rol Oynama

Yaratıcı drama yöntemi dil öğretiminde önemli katkılar sunmakta ve öğreticiler tarafından genellikle olumlu değerlendirilmektedir (Elbistanlı ve Boylu, 2022). Yöntemin özellikle iletişim becerilerini geliştirme, dili anlamlı bağlamlarda kullanma ve öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlama noktasında etkili olduğu görülmektedir. Kutlu ve Çevik (2024) de çalışmalarında drama faaliyetlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin toplum dil bilgisel yeterliklerini nasıl artırabileceğini tartışmakta, drama tekniklerinin deyim ve atasözü öğretimindeki etkinliği üzerinde durmaktadır. Yaratıcı drama sürecinde kullanılan diyalog ve rol oynama etkinlikleri, öğrencilerin dilsel yapıları uygun tonlama ve vurgularla kullanmalarını, çeşitli sosyal bağlamlarda kendilerini doğru şekilde ifade etmelerini ve karşılıklı etkileşim yoluyla dili içselleştirmelerini amaçlamaktadır.

Diyalog ve rol oynama etkinliklerinin tasarlanmasında üç temel ölçütün gözetilmesi gerekmektedir. Birinci ölçüt, gerçek yaşamla ilişkilendirme ilkesidir. Etkinlikler öğrencilerin gündelik yaşamda karşılaşılabilecekleri durumlara dayandırılmalı ve böylece dil öğrenim süreci soyut bir düzlemde kalmak yerine somut yaşam deneyimleriyle bütünleşmelidir. Örneğin,

yoğun saatlerde bir kafede yaşanan sipariş karışıklığı ya da toplu taşıma aracının kaçırılması gibi günlük yaşamdan alınan senaryolar aracılığıyla, öğrencilere doğal dil kullanım ortamları sunulabilir. İkinci olarak, duygusal ve sosyal etkileşim ölçütü çerçevesinde, öğrencilerin hem kendi duygularını ifade edebilecekleri hem de başkalarıyla anlamlı ve etkili iletişim kurabilecekleri bağlamların oluşturulması önem arz etmektedir. Bu tür etkileşimsel ortamlar, yalnızca dilsel yeterliklerin gelişimine değil, aynı zamanda öğrencilerin duygusal zekâları ile sosyal farkındalıklarının desteklenmesine de katkı sunmaktadır. Üçüncü ölçüt ise, yaratıcılığı ve dilsel akıcılığı destekleme hedefidir. Senaryo yazımı, doğaçlama ve rol oynama gibi yaratıcı drama uygulamalarına yer verilmesi, öğrencilerin hem özgün düşünme becerilerini geliştirmelerine hem de dili akıcı, etkili ve özgüvenli bir şekilde kullanabilmelerine olanak tanımaktadır. Özellikle doğaçlama etkinliklerinde öğrencilerin anlık tepkiler vermeleri ve spontane konuşmaları istenerek böylece dilsel ifade becerilerinin doğal ve etkili biçimde geliştirilmesi hedeflenmelidir.

5.1.2. Hikâye Tamamlama ve Yeniden Yazma

Tiyatro metinleri yabancılara Türkçe öğretiminde hem iletişimsel hem de kültürel bağlamda etkili bir araçtır (Altaç, 2020). Bu sayede öğrencilerin hedef dilde dört temel dil becerisinde gelişimini hızlandırmak mümkündür. Ayrıca bu metinler aracılığıyla kültürel öğeler de dil öğrenme sürecine entegre edilmekte, öğrencilerin hedef dili bir anlam ve kültür taşıyıcısı olarak algılamaları sağlanmaktadır. Maden (2010), dramatik metinlerin Türkçe öğretiminde kullanımıyla ilgili yapılan çalışmaları gözden geçirmiş, dramatik metinlerin öğrencilerin dildeki anlamı çözme yeteneklerini geliştirdiğini ve dil bilgisi kurallarını doğal bir şekilde öğrenmelerine olanak tanıdığını belirtmiştir. Altaç (2020) ve Maden (2010) tiyatroya dayalı öğretim uygulamalarında hikâye tamamlama, yeniden yazma ve farklı bakış açısıyla anlatma gibi yaratıcı yazma tekniklerinin öğrencilerin hem anlatı kurgusu oluşturma hem de dil bilgisel yapı üretme becerileri üzerinde etkili olduğunu vurgulamaktadır.

Hikâye tamamlama ve yeniden yazma etkinlikleri, özellikle öğrencilerin yaratıcı dil kullanımlarını teşvik edecek, aynı zamanda anlamlı bağlamlar içinde dil üretmelerini sağlayacak pedagojik ilkelere dayanarak seçilmelidir. Bu etkinlikler hem üst düzey düşünme becerilerini (analiz, sentez, değerlendirme) hem de temel dil becerilerini (okuma, yazma, anlama ve üretme) aynı anda harekete geçiren özgün ve etkileşimli görevler sunmalıdır. Seçimde etkili olan temel ölçütlerden biri, öğrencilerin metin yapısını ve olay örgüsünü kavrayarak özgün metin üretmeleri sürecinde aktif rol almalarıdır. Ayrıca bu etkinlikler, öğrencilerin Türk kültürüyle doğrudan temas kurabilecekleri edebî ve kültürel içeriklerin dil öğretimine entegre edilmesi ilkesine uygun biçimde yapılandırılmalıdır. Nasreddin Hoca fıkralarının yeniden yazılması ya da klasik Türk masallarının çağdaş bağlamlarda ele alınması gibi uygulamalar hem kültürel aktarımı sağlamaya hem de öğrencilerin Türkçeyi farklı sosyal durumlar içinde nasıl kullanabileceklerini anlamalarına katkı sağlayacaktır.

“Hikâyeyi Tamamlama” etkinliği B2 düzeyindeki öğrencilere yönelik olarak tasarlanabilir. Etkinliğin temel amacı, öğrencilerin olay örgüsü kurma, yaratıcı yazma ve zaman kiplerini doğru kullanma becerilerini geliştirmektir. Uygulama sırasında öğrencilere başı ve ortası yazılmış bir hikâye metni verilir. Hikâyenin sonunda bilinçli olarak bir boşluk bırakılarak

öğrencilerin bu bölümü kendi ifadeleriyle tamamlamaları istenir. Görev sırasında öğrencilerin karakterlerin kişilik özelliklerine ve olayların gelişimine uygun, tutarlı bir final yazmaları beklenir. Hikâyenin Türk kültürüne ait bir mekânda, örneğin bir köy kahvesinde geçmesi öğrencilerin metne kültürel bir arka plan kazandırmalarını sağlamaktadır. Değerlendirme ölçütleri ise yazının bütünlüğü, özgünlüğü ve dil bilgisel doğruğu olarak belirlenebilir.

“Masalı Yeniden Yazımı” etkinliği B1 ve B2 düzeyindeki öğrencilere uygundur. Etkinliğin amacı, öğrencilerin kültürel içerikli metinlerle yaratıcı yazma becerilerini birleştirmelerini sağlamaktır. Uygulamada öğrencilere klasik bir Türk masalı ya da Nasreddin Hoca’nın “Ye kürküm ye” fıkrası gibi bir metin verilir. Öğrencilerden bu geleneksel hikâyeyi günümüz kent yaşamında geçen ve aynı mesajı taşıyan yeni bir versiyon hâline getirmeleri istenir. Böylece öğrenciler, hem kültürel öğeleri çağdaş bağlama uyarlama hem de yaratıcılıklarını yazılı üretim yoluyla ifade etme fırsatı bulmaktadır. Değerlendirme ölçütleri arasında hikâyenin mantıksal kurgusu, kültürel aktarımın başarısı ve yaratıcı dil kullanımı yer almaktadır.

“Duyguyu Değiştirme” etkinliği C1 düzeyindeki öğrencilere yönelik olarak hazırlanabilir ve öğrencilerin anlatım biçimleri ile karakter psikolojisini dönüştürme becerisi kazanmalarını hedefler. Etkinlikte öğrencilere Türk edebiyatından kısa bir tiyatro sahnesi sunulur. Sahne genellikle dramatik ya da duygusal yoğunluğu olan bir diyalogdan seçilebilir. Öğrencilerin görevi, bu sahnenin duygu tonunu tamamen değiştirerek yeniden yazmaktır. Örneğin, öfke içeren bir sahne mizahi bir sahneye dönüştürülebilir. Böylece öğrenciler, hem üslup farklılaştırma hem de dilsel yaratıcılık açısından gelişirler. Değerlendirme ölçütleri arasında yeni metnin bağlama uygunluğu, diyalogların akıcılığı ve üslup farklılaştırma başarısı yer almaktadır.

Etkinliklerin seçimi, öğrencilerin dilsel yaratıcılıklarını geliştirmeye, dilin işlevsel yönünü kavramaya ve kültürel okuryazarlıklarını artırmaya yönelik çok katmanlı hedeflerle yapılmıştır. Böylece öğrenme süreci sadece dil bilgisiyle sınırlı kalmayıp öğrencinin düşünsel gelişimine, eleştirel bakış açısına ve kültürel farkındalığına da katkı sunacak şekilde kurgulanabilir.

5.1.3. Dramatik Okuma ve Seslendirme

Dramatik okuma ve seslendirme etkinliklerinin seçiminde dikkate alınan ölçütler hem pedagojik hem de dilsel hedefler doğrultusunda şekillenmelidir. Etkinlikler öğrencilerin ifade gücü, duygusal tonlama, vurgu ve ritim gibi üst düzey dilsel becerilerini geliştirmeyi amaçlamalıdır. Wagner (1976), drama temelli etkinliklerin öğrencileri öğrenme sürecine aktif biçimde katılmaya teşvik ettiğini ve dili yalnızca bir öğrenme nesnesi olmaktan çıkararak yaşantıya dönüştürdüğünü vurgulamaktadır. Dramatik okuma ve seslendirme uygulamaları, öğrencilerin metinleri içselleştirerek deneyimlemelerini hedeflemelidir. Etkinliklerin seçiminde ikinci önemli ölçüt, etkinliğin iletişimsel yeterliğe katkı sağlamasıdır. Brumfit ve Johnson (1979), iletişimsel yaklaşım çerçevesinde dramatik etkinliklerin anlamlı olduklarını, etkileşimli ve duygusal öğrenme süreçlerini teşvik ettiklerini belirtmektedir. Dramatik okuma çalışmaları; sözlü ifade, dinleme, empati kurma, beden dili kullanımı ve sosyal etkileşim becerileri gibi çok boyutlu dil yeterliklerinin gelişimini destekleyen yapılar sunmaktadır.

Öğrenciler, metinleri seslendirirken duygusal bağlamı algılayarak dilin tonlama ve vurgu gibi pragmatik boyutlarını da deneyimlemektedir. Üçüncü ölçüt ise öğrencilerin metin yapısına ve anlatı kurgusuna yönelik farkındalık geliştirmelerini sağlamaktır. Özellikle dramatik yapının temel unsurlarından biri olan duygusal dönüm noktalarının belirlenmesine yönelik etkinlikler, öğrencilerin olay örgüsünü analiz etme, anlatım biçimlerini tanıma ve karakterlerin psikolojik çözümlemelerini yapma becerilerini desteklemektedir. Etkinlikler aracılığıyla öğrenciler, metindeki dramatik çatışmaları ve karakter gelişim süreçlerini derinlemesine inceleyerek metne eleştirel bir perspektiften yaklaşabilirler. Söz konusu etkinlikler, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde anlam temelli ve öğrenci merkezli öğretim yaklaşımlarına dayalı olarak tasarlanan etkili araçlar arasında yer almaktadır.

B1 düzeyine yönelik “Karakterin Sesiyle Okuma” etkinliği, öğrencilerin empatik okuma ve seslendirme becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Bu etkinlikte öğrencilere kısa bir hikâyeden seçilen diyaloglar verilerek her bir öğrencinin belirli bir karakteri seçmesi ve bu karakterin yaşına, ruh hâline ve sosyal durumuna uygun bir ses tonu ve beden diliyle metni canlandırması beklenir. Böylece öğrenciler, yalnızca okuma yapmaktan öteye geçerek karakterin duygusunu ve kişiliğini anlamaya yönelik bir çaba içine girerler. Değerlendirme sürecinde ise karaktere uygun ses tonu kullanımı, jest ve mimiklerin yerindeliği ile diyalogların akıcılığı dikkate alınmalıdır.

B2 düzeyine yönelik “Duyguyu Değiştir, Yeniden Seslendir” etkinliği öğrencilerin metinleri yorumlama ve anlatım biçimlerini dönüştürme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Etkinlikte öğrencilere genellikle dramatik bir tiyatro sahnesi sunulur ve sahenin tamamen farklı bir duyguyla (örneğin, neşeli ya da abartılı biçimde komik) yeniden seslendirilmesi istenir. Böylece öğrenciler, anlatım tarzları arasındaki farkları deneyimleyerek dilin ifade olanaklarını yaratıcı bir biçimde kullanma fırsatı bulurlar. Etkinlikte değerlendirme ölçütleri arasında duyguyu etkili bir şekilde aktarabilme, anlatım üslubunu dönüştürme başarısı ve dilin akıcılığı yer almaktadır.

C1 düzeyine yönelik “Duygusal Dönüm Noktası Analizi” etkinliği ise öğrencilerin anlatı yapısını çözümleme ve karakter psikolojisini anlama becerilerini derinleştirmeyi amaçlamaktadır. Öğrencilere verilen kısa bir öykü ya da diyalog üzerinden, metindeki duygusal kırılma anlarını belirlemeleri ve bu bölümleri sesli okuyarak dramatik etki yaratmaları beklenmektedir. Etkinlik sayesinde öğrenciler anlatının duygusal yoğunluğunu fark ederek seslendirme yoluyla yansıtma becerisi geliştirmektedir. Değerlendirmede analiz derinliği, dramatik vurgu ve anlatı farkındalığı ön planda tutulmaktadır. Üç etkinlik de öğrencilerin dilsel becerilerinin yanı sıra duygusal, estetik ve iletişimsel yönlerini de besleyen çok katmanlı öğrenme deneyimleri sunmaktadır.

5.1.4. Yaratıcı Yazma ve Hikâye Tasarlama

Yaratıcı yazma ve hikâye tasarlama etkinlikleri, öğrencilerin hayal güçlerini kullanarak dramatik olaylar kurgulamalarını sağlamak ve dil bilgisi yapılarını yaratıcı yollarla kullanmalarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Etkinliklerin seçiminde temel ölçütler arasında öğrencilerin ilgi ve deneyim alanlarına uygun, anlamlı ve özgün içeriklerin oluşturulması; dil

bilgisel yapıların yaratıcı ve doğru kullanımına imkân tanınması; ayrıca öğrencilerin dramatik olaylar kurgulama becerilerini desteklemesi yer almaktadır. Seçilen etkinliklerin, öğrencilerin düşünsel ve duygusal dünyalarını harekete geçirerek hem bireysel hem de sosyal anlamda yaratıcı üretimlerine zemin hazırlaması da önemlidir.

Etkinliklerden biri olan "Bir Kelime Bir Hikâye," öğrencilere belirli bir kelime (örneğin, "fırtına", "umut", "kaçış") verilmesini ve bu kelime etrafında kısa bir hikâye oluşturmaları istenmesini içermektedir. Bu süreç, öğrencilerin dramatik olguların nasıl şekillendirileceğini ve olayların dramatik bir yapıya nasıl bürüneceğini anlamalarına yardımcı olacaktır. Diğer bir etkinlik olan "Kahraman Yaratma ve Hikâyesini Anlatma" ise öğrencilerin kendi yarattıkları bir kahramanı tanıtmalarını ve bu kahramanın başından geçen dramatik bir olayı anlatmasını içermektedir. Örneğin, kahramanın bir problemi nasıl çözdüğünü veya zor bir durumla nasıl başa çıktığını tasvir edebilirler. Etkinlik, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirirken aynı zamanda karakter anlatımını ve dramatik ifade yeteneklerini güçlendirir. Daha ileri seviyelerde ise karmaşık olay örgülerinin ve çok katmanlı dramatik temaların işlendiği "Çoklu Perspektiften Hikâye Anlatımı" veya "Alternatif Son Yazma" gibi etkinlikler tercih edilerek öğrencilerin hem yaratıcı yazma becerileri hem de eleştirel düşünme yetenekleri desteklenebilir. Bu şekilde kademelendirilmiş etkinlikler, dramatik olguların somut olaylara dönüşmesini sistematik olarak geliştirirken dilsel ve anlatım becerilerinin gelişimine de önemli katkılar sağlamaktadır.

Dramatik etkinliklerin dil öğretiminde kullanılması öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yönelik yaratıcı ve etkili bir yaklaşımdır. Wagner (1976), drama uygulamalarının öğrencilerin dil öğrenimini derinleştirdiğini ve metinlerle etkileşimi artırarak anlamı somutlaştırdığını belirtmektedir. Ayrıca Brumfit ve Johnson (1979) dramatik etkinliklerin iletişimsel yaklaşım çerçevesinde öğrencilerin dili anlamlı, etkileşimli ve duygusal bağlamlarda kullanmalarını teşvik ettiğini vurgulamaktadır. Bu etkinlikler, öğrencilere dili aktif olarak kullanma fırsatı sunmakta, dilin hem sözel hem de duygusal boyutlarını deneyimlemelerini sağlamaktadır (Bolton, 1984, s. 140-148). Dolayısıyla, drama teknikleri dinleme, konuşma, telaffuz, kelime dağarcığı ve iletişim becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir araç olarak görülmektedir. Diyalog, rol oynama, hikâye tamamlama, dramatik okuma ve yaratıcı yazma gibi aktiviteler, öğrencilerin dili yalnızca dil ve kelime bilgisi düzeyinde öğrenmelerini değil, aynı zamanda doğal, akıcı ve yaratıcı bir şekilde kullanmalarını sağlamaktadır. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin dilsel ifade yeteneklerini geliştirmekte, hayal güçlerini ve analitik düşünme becerilerini güçlendirmektedir. Dramatik olgularla zenginleştirilmiş dil öğretimi, öğrencilerin dili daha iyi anlamalarını, daha özgüvenli konuşmalarını ve dili etkin bir şekilde kullanabilmelerini sağlayarak onların genel iletişim becerilerini artırmaktadır. Böylece dil öğrenme süreci daha eğlenceli ve anlamlı hâle gelmekte, öğrenciler dili kullanma konusunda daha motive olmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Dramatik metinler, sanatsal ifade gücü yüksek yapılarıyla öğretimsel işlevi olan araçlardır. Tiyatro temelli bu metinler, yazarların düşünce ve duygularını estetik bir biçimde

aktarmalarına olanak tanırken özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili bir kaynak olarak kullanılabilir. Dilin iletişimsel, duygusal ve kültürel boyutlarını bir arada sunan bu metinler, öğrencilerin dili anlamlandırmalarını, ifade etmelerini ve kültürel bağlamla ilişkilendirmelerini kolaylaştırmaktadır.

Dramatik yapı, öğrencilerin dili yalnızca dil bilgisi kuralları çerçevesinde değil, bağlam içinde anlamlandırarak öğrenmelerini desteklemektedir. Rol oynama, doğaçlama ve senaryo yazımı gibi etkinlikler, öğrencilere hem yapısal hem de işlevsel dil kullanımı kazandırırken yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini de geliştirmektedir. Etkinliklerde duygu ve düşünce aktarımı, beden dili, jest ve mimik gibi sözsüz iletişim unsurlarının kullanılması dili daha doğal ve akıcı hâle getirmektedir.

Metin kurgusunun temel öğeleri olan başlangıç, gelişme, sonuç, karakter ve çatışma gibi unsurlar öğrencilerin hem anlatı yapısını kavramalarını hem de üretken dil becerilerini geliştirmelerini sağlamaktadır. Öğrencilerin bu yapıları analiz ederek yeni metinler oluşturması, onları aktif öğrenme sürecine dahil ederken dilin yaratıcı yönünü keşfetmelerine de imkân tanımaktadır. Özellikle yarım bırakılmış hikâyeleri tamamlama, klasik metinleri yeniden yazma veya dramatik bir olaydan diyaloglar üretme gibi etkinlikler, dil gelişiminin yanı sıra kültürel farkındalığın da artmasına katkıda bulunmaktadır.

Drama temelli yaklaşımlar, öğrencilerin Türkçeyi gerçek yaşam senaryolarında kullanmalarına zemin hazırlamaktadır. Günlük hayattan sahnelerin canlandırılması, dilsel yapılar ile sosyal ve kültürel bağlamlar arasında köprü kurmaktadır. Böylece öğrenciler, dili ezberlemekten öte, onu yaşanmışlıkla bütünleştirerek öğrenmektedir. Bu süreç öğrencilerin empati kurma, duygusal zekâ geliştirme ve etkili iletişim kurma becerilerini desteklemektedir. Sonuç olarak, dramatik metinlerin ve bu metinlere dayalı etkinliklerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sistemli ve bilinçli bir şekilde kullanılması dil öğretimini daha anlamlı, kalıcı ve etkili hâle getirmekte ve kültürel farkındalık, yaratıcı ifade ve iletişim becerisi kazandırmak açısından da önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Aktaş, Ş. (2008). *Roman sanatı ve roman incelemesine giriş* (2. Baskı). Akçağ Yayınları.
- Akyol, H. (2008). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Kök Yayıncılık.
- Altaç, E. (2020). *Edebî bir metin türü olan tiyatrunun yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı ve dört beceriye katkısı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Barthes, R. (1977). *Image-music-text* (S. Heath, Trans.). Hill and Wang.
- Belge, M. (1998). *Edebîyat üstüne yazılar*. İletişim Yayınları.
- Bolton, G., M. (1984). *Drama as education: An argument for placing drama at the centre of the curriculum*. Addison-Wesley.
- Brumfit, C. & Johnson, K. (1979). *The Communicative approach to language teaching*. Oxford University.

- Çıkla, S. (2002). Kurmaca ve gerçeklik. *Hece Aylık Edebîyat Dergisi*, 6, 65-66.
- Demir, A. (2008). Anlatma esasına bağlı edebî metinlerden roman: Romanın genel özellikleri ve unsurları. A. Güzel (Ed.), *Üniversiteler için Türk dili ders kitabı* içinde (ss. 367-412). Başkent Üniversitesi Yayınları.
- Demir, A. (2013). Türkçe derslerinde kurmaca metinlere çatışma odaklı yaklaşmak. C. Demir ve H. Parlakyıldız (Ed.), *Abdurrahman Güzel'e armağan: Türkçenin eğitimi ve öğretimi* içinde (ss. 389-401). Akçağ Yayınları.
- Eco, U. (1979). *The role of the reader: Explorations in the semiotics of texts*. Indiana University Press.
- Eco, U. (1994). *Interpretation and overinterpretation*. Cambridge University Press.
- Eco, U. (2016). *I limiti dell'interpretazione*. La Nave di Teseo Editore spa.
- Elbistanlı, N. ve Boylu, E. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaratıcı drama kullanımı üzerine öğretici tutumlarının incelenmesi. *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 1(2), 79-98.
- Eziler Kıran, A. ve Kıran, Z. (2000). *Yazınsal okuma süreçleri*. Seçkin Yayınevi.
- Forster, E., M. (1985). *Roman sanatı*. (Ü. Aytür, Çev.). Adam Yayınları.
- Günay, D. (2003). *Metin bilgisi* (2. Baskı). Multilingual Yayınları.
- Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Pegem Akademi.
- Iser, W. (1978). *The act of reading*. Johns Hopkins University Press.
- Kavcar, C. (1994). *Edebîyat ve eğitim*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Kutlu, İ. ve Çevik, A. (2024). Yabancılar Türkçe öğretiminde toplum dil bilgisel yeterliliğin artırılmasına yönelik drama faaliyetleri. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 9(2), 1-25.
- Leitch, V., B. & Cain, W., E. (Ed.). (2010). *The Norton anthology of theory and criticism*. Norton & Company.
- Maden, A., G., S. (2010). Türkçe öğretiminde drama yönteminin gerekliliği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 503-519.
- Riffaterre, M. (1983). *Text production*. Columbia University Press.
- Wagner, B., J. (1976). *Dorothy Heathcote: Drama as a learning medium*. National Education Association.
- Yavuz, H. (1977). *Roman kavramı ve Türk romanı*. Bilgi Yayınevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Pegem Akademi.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı:

1. yazar katkı oranı: %100

Çıkar Çatışması Beyanı:

Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı:

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Onayı:

Araştırma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Extended Abstract

The creation of the dramatic structure is a critical step for the success of a dramatic work and determines to a great extent the effectiveness, meaning and power of the story to affect the audience. Elements such as ‘plot, people, time, space’ within the fictional structure of the dramatic structure form a pattern within the framework of mutual relations; they are brought together within the framework of a plan. In dramatic structure, plot refers to important events, turning points and events that affect the development of the story in a drama (theatre play, film, television series, etc.). These events include the difficulties faced by the characters, conflicts, turning points and elements that are critical for the progress of the story. Especially the shaping and organisation of the plot, which is the most basic element of the structure; between whom the events will take place, when and where they will occur; cause-effect, effect-response links between the events, the content of the conflicts (e.g. interpersonal conflicts), the resolution of conflicts / knots, etc. The arrangement of the elements can be explained by the concept of plot.

Fictional texts can be inspired by the real world or create a completely imaginary world. The artist imitates this world in an artistic way and presents it to the reader or viewer. This can be achieved through different approaches, such as creating a realistic fictional world or creating a fantastic, fairy-tale, symbolic world. Fiction texts aim to tell or narrate a series of events. The author conveys the development and change of characters, events and space to the reader or viewer. This narration process ensures that the story is communicated effectively. In addition, in fictional texts, there is the freedom to create a world that is not related to the real world. This world can push the limits of the author's imagination and enrich the narrative by using different themes, symbols or metaphors. Fiction texts offer readers or viewers intellectual, emotional and aesthetic experiences through stories. These texts are used to explore imaginary worlds as well as the real world, to understand human nature, to address social problems or to express them creatively. Therefore, fiction texts constitute an important part of literature and art.

The aim of this study is to reveal the importance of text fiction and structure in the process of dramatic events in teaching Turkish to foreigners. Language learning does not only consist of learning vocabulary and grammar rules; it also includes the process of comprehending the meaning structures of the language, forms of expression and the plot in the text. Dramatic texts have rich content in terms of plot and fiction structure and offer language learners the opportunity to understand and interpret language in context. In this context, the study aims to

examine how dramatic texts can be used in teaching Turkish to foreigners, how they contribute to the meaning-making process in language teaching and what role they play in developing learners' language skills.

Language learning also requires the individual to comprehend text structures and expression techniques. Dramatic texts, with their plot and character interactions, offer foreign language learners unique experiences in making sense of real life situations and using language. Especially for individuals who learn Turkish as a foreign language, dramatic texts offer the opportunity to extract contextual meaning, recognize cultural elements and learn grammatical structures in a natural flow. This study aims to provide a new perspective in the field of teaching Turkish to foreigners by showing how text fiction and structure can be evaluated as a learning material in the formation process of dramatic events.

Dramatic activities used in Turkish language teaching make the language learning process not only grammar-oriented but also an experience enriched with cultural and emotional depth. While these activities create a creative and meaningful context in the language learning process of the students, text fiction and structure provide an important basis for the correct use of language. Text structure increases students' understanding of how language is shaped and how meaning is conveyed. In dramatic activities, students' plot construction and dramatization of the text encourage the active use of grammatical structures. This process provides an opportunity for students to understand the emotional and structural dimensions of the text. Activities such as completing an unfinished story or rewriting a classic fairy tale help them understand how texts are constructed and how events unfold. In this context, the use of text fiction as both a creative and analytical tool in language teaching enables students to deepen their cultural knowledge while developing their language skills.